

***International Scientific and Practical
Conference
"WORLD SCIENCE"***

№ 7(23), Vol.4, July 2017

**Proceedings of the
III International Scientific and Practical Conference
"Topical researches of the World Science"
(June 28, 2017, Dubai, UAE)**

Copies may be made only from legally acquired originals.

A single copy of one article per issue may be downloaded for personal use (non-commercial research or private study). Downloading or printing multiple copies is not permitted. Electronic Storage or Usage Permission of the Publisher is required to store or use electronically any material contained in this work, including any chapter or part of a chapter. Permission of the Publisher is required for all other derivative works, including compilations and translations. Except as outlined above, no part of this work may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means without prior written permission of the Publisher.

Founder –
ROSTranse Trade F Z C
company,
Scientific and Educational
Consulting Group
"WORLD Science", Ajman,
United Arab Emirates

Publisher Office's address:
United Arab Emirates, Ajman

Amberjem Tower (E1)
SM-Office-E1-1706A

E-mail: worldscience.uae@gmail.com

The authors are fully responsible for the facts mentioned in the articles. The opinions of the authors may not always coincide with the editorial boards point of view and impose no obligations on it.

<http://ws-conference.com/>

Tel. +971 56 498 67 38

CHIEF EDITOR

Ramachandran Nithya Professor in Finance and Marketing, Oman

EDITORIAL BOARD:

Nobanee Haitham Associate Professor of Finance, United Arab Emirates

Temirbekova Sulukhan Dr. Sc. of Biology, Professor, Russian Federation

Almazari Ahmad Professor in Financial Management, Saudi Arabia

Kuzmenkov Sergey Professor at the Department of Physics and Didactics of Physics, Candidate of Physico-mathematical Sciences, Doctor of Pedagogic Sciences

Lina Anastassova Full Professor in Marketing, Bulgaria

Safarov Mahmatali Doctor Technical Science, Professor Academician Academia Science Republic of Tajikistan

Mikiashvili Nino Professor in Econometrics and Macroeconomics, Georgia

Omarova Vera Professor, Ph.D., Kazakhstan

Alkhalwaldeh Abdullah Professor in Financial Philosophy, Hashemite University, Jordan

Koziar Mykola Head of the Department, Doctor of Pedagogical Sciences, Ukraine

Mendebaev Toktamys Doctor of Technical Sciences, Professor, Kazakhstan

Tatarintseva Nina Professor, Russia

Yakovenko Nataliya Professor, Doctor of Geography, Shuya

Sidorovich Marina Candidate of Biological Sciences, Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor

Mazbayev Ordenbek Doctor of Geographical Sciences, Professor of Tourism, Kazakhstan

Polyakova Victoria Candidate of Pedagogical Sciences, Russia

Sentyabrev Nikolay Professor, Doctor of Sciences, Russia

Issakova Sabira Professor, Doctor of Philology,

Kolesnikova Galina Professor, Russia

Ustenova Gulbaram Director of Education Department of the Pharmacy, Doctor of Pharmaceutical Science, Kazakhstan

Utebaliyeva Gulnara Doctor of Philological Science, Kazakhstan

Harlamova Julia Professor, Russia

Uzilevsky Gennady Dr. of Science, Ph.D., Russian Federation

Kalinina Irina Professor of Chair of Medicobiological Bases of Physical Culture and Sport, Dr. Sci.Biol., Russia

Crohmal Natalia Professor, Ph.D. in Philosophy, National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine

Imangazinov Sagit Director, Ph.D, Kazakhstan

Chorny Oleksii D.Sc. (Eng.), Professor, Kremenchuk

Dukhanina Irina Professor of Finance and Investment Chair, Doctor of Sciences, Russian Federation

Pilipenko Oleg Head of Machine Design Fundamentals Department, Doctor of Technical Sciences, Ukraine

Orehowskyi Wadym Head of the Department of Social and Human Sciences, Economics and Law, Doctor of Historical Sciences, Ukraine

Nyyazbekova Kulanda Candidate of pedagogical sciences, Kazakhstan

Cheshmedzhieva Margarita Public Law and Public Management Department, Bulgaria

Peshcherov Georgy Professor, Russia

Svetlana Peneva MD, dental prosthetics, Medical University - Varna, Bulgaria

Mustafin Muafik Professor, Doctor of Veterinary Science

Ovsyanik Olga Professor, Doctor of Psychological Science, Russian Federation

Rossikhin Vasiliy Full dr., Doctor of Legal Sciences, National Law University named after Yaroslav the Wise, Ukraine

CONTENTS

CULTUROLOGY

<i>Дружинець М. І.</i> УКРАЇНСЬКА ПОПУЛЯРНА МУЗИКА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.....	5
---	---

PHILOSOPHY AND PHILOLOGY

<i>Karimova Dilara Abuzer</i> WORD ORDER AND INVERSION.....	9
<i>Mammadova Zhala Eldar</i> IMPORTANCE OF ELECTRON RESOURCES IN THE TEACHING OF FOREIGN LANGUAGES.....	10
<i>Дружинець М. Л.</i> УКРАЇНСЬКЕ УСНЕ МОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ ТА ПРИДНІСТРОВ'Я: ОРФОЕПІЯ ЗВУКОКОМПЛЕКСІВ.....	13
<i>Демешко І. М.</i> СЛОВОТВІРНА МОРФОНОЛОГІЯ НЕОЛЕКСЕМ У СЛОВОТВІРНИХ ГНІЗДАХ З ВЕРШИННИМ ДІСЛОВОМ.....	18
<i>Устенко Н. В.</i> УЗУАЛЬНІ ТА ОКАЗІОНАЛЬНІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ ЯК КЛЮЧОВІ КОМПОНЕНТИ ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНОГО РОМАНУ В. ВИННИЧЕНКА „ЛЕПРОЗОРІЙ”).....	23

HISTORY

<i>Mammadova (Sarabskaya) R. A.</i> AZERBAIJAN THEATRE AT THE BEGINNING OF THE XX CENTURY.....	27
<i>Бекежан О. К., Ертелева Р. Б.</i> РЕКА КАК ФЕНОМЕН КУЛЬТУРЫ.....	30
<i>Бондар Ю. В.</i> ЖАННА д'АРК ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ.....	32
<i>Решетньова Г. О.</i> ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОРЦЕЛЯНИ ЗАВОДУ А. МІКЛАШЕВСЬКОГО З ПРИВАТНОЇ КОЛЕКЦІЇ ДО КУРСУ “ІСТОРІЯ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА”.....	36
<i>Мелещенко Тетяна Володимирівна</i> СТЕРЕОТИПИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОПАГАНДИ ПОЛІТИКИ ГЕНОЦИДІВ.....	40
<i>Ертелева Роза Бекесовна</i> ОСОБЕННОСТИ РЕЛИГИОЗНОГО РАЗВИТИЯ В СОВРЕМЕННОМ КАЗАХСТАНЕ.....	45

LEGAL AND POLITICAL SCIENCE

<i>Inga Vardanyan</i> POLITICAL DIMENSION OF THE PUBLIC ADMINISTRATION DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF EUROINTEGRATION.....	49
<i>Вовк Євеліна Пилипівна</i> ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ.....	55
<i>Костиця Інна</i> ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	57

<i>Остафійчук Л. А.</i> ДО ПИТАННЯ ЗМІСТОВНИХ СКЛАДОВИХ ПОНЯТТЯ «СУДДІВСЬКОГО РОЗСУДУ» ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ.....	62
<i>Гамуряк Александр Александрович</i> ТЕОРЕТИЧЕСКО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ХАРАКТЕР ЛОКАЛЬНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ТРУДОВЫХ ПРАВООТНОШЕНИЙ.....	69

аспекти мають формувати соціокультурний контекст, що зорієнтований не лише на минуле, але й на сучасність, а ще більше на майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агитон К. Альтернативный глобализм. Новые мировые движения протеста / К. Агитон; [пер. с фр. Е. Константиновой и Е. Кочетыговой]. – М.: Гилея, 2004. – 204 с.
2. Бабич И. Теория и практика мультикультурализма / И. Бабич, О. Родионова // Исследования по прикладной и неотложной этнологии. Вып. 215 – М.: ИЭА РАН, 2009. – 49 с.
3. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества / З. Бауман; [пер. с англ. М. Коробочкин]. – М.: Издательство «Весь Мир», 2004. – 188 с.
4. Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию / У. Бек; [пер. с нем. А. Григорьева и В. Седельника]. – М.: «Прогресс-Традиция», 2001. – 303 с.
5. Валлерстайн И. Год 2008: смерть неолиберальной глобализации / И. Валлерстайн; [пер. с нем. В. Паширова] // Скепсис. – № 5. – 2008. – С. 30–41.
6. Гиденс Э. Ускользящий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Э. Гиденс [пер. с англ. Е. Коробочкина]. – М.: Изд-во «Весь мир», 2004. – 120 с.
7. Леш С. Социология постмодернизму / С. Леш; [пер. з англ. К. Коненко]. – Львів: Кальварія, 2003. – 344 с.
8. Орбан-Лембрик Л. Е. Толерантність як основа адекватних взаємин у полікультурному світі / Л. Е. Орбан-Лембрик // Соціальна психологія. – 2008. – №. 4. – С. 73-85.
9. Скворцов Л. Толерантность: иллюзия или средство спасения? [Электронный ресурс] / Л. Скворцов. – Режим доступа: <http://www.tolerance.ru/hist-ill-ili-sredstvo.php>.
10. Терепиций С. О. Сучасні освітні ландшафти / С. О. Терепиций. – К.: Фенікс. – 309 с.
11. Уолцер М. Про толерантність / Майкл Уолцер. – Х., 2003. – С. 26-49. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.litopys.org.ua/waltzer/wal04.htm>
12. Федюнина С. Толерантность в поликультурном обществе XXI века: миф или возможность сохранения цивилизации? / С. Федюнина // Вестник Поволжского института управления. – 2015. – № 2 (47). – С. 102-109.
13. Appadurai A. Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization / A. Appadurai. – Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996. – 229 p.

ДО ПИТАННЯ ЗМІСТОВНИХ СКЛАДОВИХ ПОНЯТТЯ «СУДДІВСЬКОГО РОЗСУДУ» ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ

к. ю. н., доцент Остафійчук Л. А.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, юридичний факультет, кафедра правосуддя

Abstract. The article reveals the meaningful components of the notion of judge's discretion, which is a multidimensional phenomenon that contains objective and subjective components. The objective component includes the legal factors envisaged by the law: «court judgment» in procedural law means the choice of the court of one of the variants of already proposed decisions, which are prescribed by law. The subjective component includes the psychological factors that influence the perception of the judge of the specific circumstances of the case. Under the «internal conviction» of a judge is understood the possibility of taking into account in the process of solving a particular court case, the peculiarities of the life situation; In the presence of gaps in law or conflict of laws - to decide on the basis of their own understanding of law or the analogy of the law. Delegation of discretionary powers to courts is explained by the availability of ambiguous concepts for understanding the concepts and terms in the legislation. When making a judicial decision, the judge makes a discretionary choice to determine the relationship between objective and subjective goals, the achievement of which is the law.

Keywords: *Judicial (court) discretion, judgment of the court, internal conviction, judicial discretion, trial.*

Розвиток сучасних державних процесів зумовив активізацію наукових досліджень з питань, що стосуються системи правосуддя в цілому, правового статусу суду, його ролі та значення у демократичному суспільстві. У практичній реалізації України як правової держави провідну роль покликана відігравати власне судова гілка влади, до пріоритетних завдань якої належить не формальне, а реальне забезпечення ефективного механізму захисту основних прав і свобод людини. При швидкоплинній зміні нормативно-правового регулювання, саме суддівський розсуд, що базується на вихідних принципах і уявленнях про право, справедливість, законність, рівність, залишається запорукою стабільності правової системи, правосудності суддівських рішень, гарантією сталого розвитку суспільства.

Слід наголосити, що довгий час доктрина суддівського розсуду піддавалася критиці та не визнавалася на практиці. Вважалося, що кожна правова проблема має одне законне рішення. Дезорганізація громадського життя, нерозвиненість ринкових відносин, типовий характер виникаючих конфліктних ситуацій тощо породжували рутинну юридичну практику і тривалий час зводили нанівець необхідність використання такого тонкого і складного інструмента, як суддівський розсуд.

В сучасних умовах реформування процесуального законодавства України та прийняттям нового Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року актуальним вбачається дослідження процесуального статусу суду, зокрема вивчення тих його повноважень, які в теорії кримінального судочинства дістали назву дискреційних.

Суспільні процеси характеризуються безперервними змінами і формуванням нових соціальних відносин. У зв'язку з цим законодавець не в змозі передбачити і детально відобразити всі можливі шляхи їх розвитку в законі. Однак, такі передбачення і не доцільні, оскільки досягнення мети правового регулювання забезпечується, в тому числі, за рахунок його гнучкості. Саме в цьому набуває значення правозастосовчий розсуд, при якому його суб'єкт, у визначених законом випадках, має право вибрати варіант вирішення правового питання. Особливу роль в правозастосовчому розсуді відіграє суддівський розсуд, як інструмент вирішення конкретних справ.

Взагалі судовий розсуд є необхідним засобом судового правозастосування, за допомогою якого судові органи досягають відповідних результатів. Явище судового розсуду зводиться не лише до практичного застосування готових знань юридичних норм, принципів права, а й містить світоглядні цінності у формі особистих переконань, уявлень і намірів судді.

Проблематика суддівського розсуду була предметом досліджень як в загальній теорії права, так і в галузевих юридичних науках. Зокрема, цьому присвячені фундаментальні дослідження А. Барака, П.Г. Марфіцина, М.Б. Рісного. В аспектах різних галузей права правозастосовчий розсуд досліджували: Н.С. Погорелова (адміністративне), О.А. Папкова (цивільне), Д.Б. Абушенко (цивільне, арбітражне). В контексті кримінального права зазначена проблематика знайшла відображення у працях А.І. Рарога, Ю.В. Грачової, А.С. Макаренко та ін.

Більшість досліджень стосується лише одного учасника кримінально-правових відносин – судді, відповідно досліджуване явище так і називають «суддівський (судовий) розсуд». Дискусія щодо цього поняття ведеться серед науковців, в основному, у ракурсі його змістовних складових.

Поняття розсуду є центральним для розуміння судового процесу, оскільки суддівський розсуд присутній у правових системах багатьох держав. Більшою мірою він проявляється у країнах англо-американської правової сім'ї, де знаходить своє вираження у судових прецедентах. У вітчизняній правовій науці питання визначення суддівського розсуду залишається дискусійним, є певні труднощі у його розумінні та тлумаченні. Основні причини цього не лише у відсутності чітких уявлень про сутність суддівського розсуду, але й у несприйнятті юристами за радянських часів будь-яких концепцій вільного суддівського розсуду. Лише наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. в українському правознавстві розпочалися зміни праворозуміння та правовідносин, з'явилися нові правові підходи до тлумачення понять, з'явилося нове правове мислення. Формування нової держави потребувало нового суду: не партійних радянських керованих бюрократів, а справжньої незалежної третьої гілки влади – судової. Незалежність і недоторканність судді гарантуються Конституцією і законами України (ст. 126 Конституції України). Але й суддя, відповідно до ст. 56 Закону України «Про судоустрій та статус суддів», зобов'язаний справедливо, безсторонньо та своєчасно розглядати

і вирішувати судові справи відповідно до закону з дотриманням засад і правил судочинства. Суд при вирішенні справи діє від імені держави та ухвалює рішення іменем України.

У процесуальних кодексах України ми зустрічаємо термін «розсуд суду», зміст якого відображає суть цього поняття як вибір судом одного із варіантів вже запропонованих рішень, які прописані законодавцем. Наприклад, на розсуд суду допит неповнолітніх свідків проводиться в присутності педагога або батьків, усиновлювачів, опікунів, піклувальників, якщо вони не зацікавлені у справі (ч. 1 ст. 142 Кодексу адміністративного судочинства України, ч. 1 ст. 182 Цивільного процесуального кодексу України). Подібну норму ми знаходимо у Кримінальному процесуальному кодексі України, згідно якої допит неповнолітнього свідка проводиться в присутності законного представника, педагога чи психолога, а за необхідності – лікаря, за розсудом суду (ч. 1 ст. 354).

Також, у процесуальних кодексах зустрічається термін «внутрішнє переконання». Відповідно до ст. 86 КАС України, суд оцінює докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні (ст. 86). Аналогічна норма відображена і у ст. 43 Господарського процесуального кодексу України, ст. 212 Цивільного процесуального кодексу України, ст. 252 Кодексу України про адміністративні правопорушення, ст. 94 Кримінального процесуального кодексу України.

Статтю 388 КПК України визначено приведення присяжних до присяги. За пропозицією головуючого присяжні складають присягу такого змісту: «Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю виконувати свої обов'язки чесно і неупереджено, брати до уваги лише досліджені в суді докази, при вирішенні питань керуватися законом, своїм внутрішнім переконанням і совістю, як личить вільному громадянину і справедливій людині» [16].

Змістовне навантаження принципу оцінки відповідно до внутрішніх переконань судді полягає у тому, що суддя самостійно вирішує питання щодо достовірності доказів, достатності їх для винесення рішення, істинності відомостей, які містяться в доказах. Внутрішнє переконання судді – це його власне ставлення до певного об'єкта, тобто конкретне почуття або сукупність почуттів судді, які виникають у процесі розгляду і вирішення справи з приводу певних об'єктів, що мають значення для справи [18]. Обмеження діяльності суду при оцінці доказів полягає лише в тому, що суд повинен керуватися законом. На формування внутрішнього переконання судді істотний вплив робить його світогляд, важливим елементом якого є правосвідомість, зазначають В.К. Матвійчук та І.О. Хар [19]. У зв'язку із тим, що присяжні після приведення їх до присяги виконують обов'язки судді у відповідності до ч. 2 ст. 63 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», зазначене відноситься і до них [23].

Правосвідомість суддів (суд) та правосвідомість суспільства (присяжні) Євген Ерліх проголошував джерелами права поряд із законами, оскільки закони, в будь-якому разі, містять прогалини, які потребують усунення. Головним органом, який застосовує таке «вільне право», на думку дослідника, є суд. Таким чином, на право справляє вплив не лише логіка, але й почуття, емоції, і головним чином – розсуд суду, зауважував Ерліх [5].

Наведене дає підстави охарактеризувати поняття «внутрішнє переконання» як «можливість (право) судді врахувати в процесі вирішення конкретної справи особливості життєвої ситуації чи властивостей суб'єктів, а за наявності прогалин у праві чи колізійних норм – винести рішення на основі власного розуміння справи в межах аналогії права чи закону» [15], яку В.О. Копоть визначає як «розсуд суду».

У процесуальному законодавстві України дискреційні норми текстуально не завжди відображені у вигляді вживання слів «розсуд» чи словосполучення «розсуд суду». Слід зауважити, що науковцями та практиками поняття «судова дискреція» та «суддівський (судовий) розсуд» визначаються як тотожні. Для розкриття дискреційних повноважень суду необхідно дослідити сам термін «дискреція».

Дискреція (від лат. *discretio*) зазвичай інтерпретується як можливість вирішення посадовою особою або державним органом будь-якого питання на власний розсуд [6]. Великий тлумачний словник сучасної української мови також визначає «дискрецію» як вирішення посадовою особою або державним органом якого-небудь питання за власним розсудом; відповідно «дискреційний» — той, що діє за власним розсудом [9]. У юридичній енциклопедії, поняття дискреційних повноважень повторює наведені визначення, додаючи до них ознаки: 1) діяти за певних умов та 2) у межах закону [27].

Відомий дослідник Аарон Барак суддівську дискрецію, або суддівський розсуд визначає як повноваження, надане особі, яка володіє владою вибирати між двома чи більше альтернативами, коли кожна з альтернатив законна. Суддівський розсуд апіорі не є ні емоційним, ні розумовим

станом, це скоріше юридична умова, за якої суддя має право робити вибір із декількох варіантів [2]. Російська дослідниця О. А. Папкова під судовою дискрецією розуміє передбачену юридичними нормами, здійснювану у процесуальній формі мотивовану правозастосовчу діяльність суду, що полягає у виборі варіанту рішення правового питання, що має загальні та спеціальні межі [20]. М.К. Закурін визначає дискреційні повноваження як можливість діяти за власним розсудом, в межах закону, можливість застосувати норми закону та вчинити конкретні дії (або дію) серед інших, кожні з яких окремо є відносно правильними (законними) [13].

Білоруська вчена В. Н. Бібіло, розмірковуючи над природою суддівського розсуду, зауважує, що законодавець, не тільки не маючи можливості, але і не вважаючи за доцільне охопити всю розмаїтість конкретних випадків, свідомо надає суду право на окреслену певними межами закону свободу діяльності, надаючи йому тим самим право на розсуд. Це право стає елементом компетенції суду, свого роду суб'єктивним правом у ситуаціях, коли норма з яких-небудь причин вийшла неясною, що змушує суд вносити в свою діяльність елементи розсуду, або в законі взагалі відсутня норма, яка регламентує конкретне суспільне відношення, оскільки законодавство не встигає за надзвичайно динамічним розвитком суспільних відносин [4].

Дискреційний характер носять норми права де фігурують формули варіантності, які зустрічаються і в українському законодавстві, як-от: «на думку суду», «у випадку необхідності», «враховуючи обставини справи», «суд може»; «суд вправі», «при наявності поважних причин», «у виняткових випадках», «за наявності достатніх даних», «може», «вправі», тощо. Як приклад найбільш поширених оціночних понять у кримінальному процесуальному законодавстві, професор Ю.М. Грошевий відносить такі, як: «законні інтереси фізичних і юридичних осіб», «межі компетенції», «всі передбачені законом заходи», «звичайний порядок», «зміна обстановки», «втрата суспільної небезпечності», «бездоганна поведінка», «сумлінне ставлення до праці», «порушення громадського порядку», «не виправдання довіри колективу», «законні підстави», «особисте життя», «наявність загрози насильства або інших протиправних дій», «свобода у наданні доказів», «об'єктивність та неупередженість», «необхідні умови», «сторонній вплив», «незалежність», «володіння мовою», «суперечність інтересам охорони держави», «захищена законом таємниця», «інтимні сторони життя», «інтереси безпеки осіб» та інші [11]. Тобто, будь-який випадок варіантності у реалізації правової норми свідчить про її дискретний характер.

«Існування оціночних понять у кримінальному процесуальному праві надає суб'єктам застосування норм права певну свободу в тлумаченні норми. Їх використання, з одного боку, є проявом динамізму права, умовою його пристосування до ситуацій та умов життя, які постійно змінюються, умовою ефективного правозастосування. Вони виконують функцію прив'язки юридичного формалізму до конкретних умов життя. З другого боку невизначеність змісту норми права значно знижує її інформаційне і ціннісно-орієнтуюче значення, припускає можливість необмеженого розсуду в процесі правозастосування, що може призвести до свавілля з боку правозастосовника, наділеного владними повноваженнями, зловживання владою, порушення принципу законності» [11], зауважує вчений.

Аналізуючи положення статей Кримінального процесуального кодексу України можна зробити висновок, що майже кожна його стаття містить оціночні поняття, які в свою чергу призводять до дискреційності такої норми. Так, ст. 225 Кримінально-процесуального кодексу України закріплює, що при ухваленні судового рішення за результатами судового розгляду кримінального провадження суд може не врахувати докази, отримані в порядку, передбаченому цією статтею, лише навівши мотиви такого рішення [16].

Досить цікавим є той факт, що з лінгвістичної ж точки зору «дискреція» як «розсуд» в українській мові є однокорінним словом із дефініціями «суд», «правосуддя». Така подібність у мовному середовищі зустрічається досить нечасто. Наприклад, у російській мові застосовується термін «усмотрение», яке не є однокорінним із словом «суд»; у англійській мові застосовується латинське запозичення «discretion», яке також не є однокорінним із визначенням «суду» – «court», і у латині «discretia» не має спільного філологічного коріння із визначенням суду – «judicia» [20]. Така особливість лише підкреслює особливий статус суду, як інституції суспільного буття, право суду на тлумачення і застосування правових норм. Власне кажучи, з етимологічної точки зору, «суд» і є тією інстанцією, яка здійснює «розсуд», виносить свої «судження» з приводу обставин справи, «розсуджуючи» сторони у правовому конфлікті, або здійснює «осудження» поведінки певного суб'єкта, що має ознаки протиправної, виражаючи суспільний «осуд» такого діяння та особи, яка його скоїла [8].

К. К. Девіс у своїй праці «Дискреційне правосуддя у Європі та Америці» вважає розсуд невід'ємним елементом системи правосуддя усіх передових народів світу, і тому, на його думку, центральним питанням має бути не те, яким чином виключити розсуд із правосуддя, а навпаки, – яким чином можливо підвищити якість дискреції [28].

Тільки незалежний і недоторканий суд має можливість реально охороняти і захищати суб'єктивні права громадян шляхом здійснення правосуддя, для чого йому і надається свобода і повноваження розсуду, що, в кінцевому випадку, дозволяє суду впливати на волю і поведінку будь-якої посадової особи, будь-якого державного органу не звертаючи уваги на ранги і можливості. В цьому розумінні питання дискреції є надзвичайно актуальними для України з метою реалізації положень нової судової реформи, в тому числі Закону України «Про судоустрій та статус суддів» від 2 червня 2016 року [23] та положень Кримінально-процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року [16].

Таким чином, можна окреслити ще одну властивість судового розсуду – правотворчість. У своїй монографії С. Шевчук взаємопов'язує судову правотворчість із суддівською дискрецією [26]. Досліджуючи цей зв'язок, вчений зазначає: при тлумаченні конституції і законів суддя робить дискреційний вибір для визначення належного співвідношення між об'єктивними та суб'єктивними цілями, на досягнення яких прийнятий нормативно-правовий акт. Як приклад, вчений наводить слова Б. Кардозо, який прямо пов'язує реалізацію дискреційних повноважень судді з судовою правотворчістю: «... існує невелика кількість справ, для вирішення яких не існує чіткої відповіді (у праві), що потребує балансування для прийняття рішення ..., тестування та вибору між міркуваннями за аналогією, логікою, вимогами корисності та справедливості ... при здійсненні цього суддя виконує функції правотворця» [26].

Будь-яка теорія тлумачення, а також всі зазначені способи тлумачення засновані на основі інтерпретаційної дискреції. У цьому випадку саме суддя здійснює «суверенну прерогативу вибору», але в будь-якому випадку така дискреція не абсолютна, а є обмеженою. Обмеження означатимуть, що здійснення дискреції має бути раціональним, послідовним та узгодженим, суддя також повинен діяти розумно, беручи до уваги ті обмеження, що накладаються правовою системою.

Однією із ознак судового розсуду А. І. Парог і Ю. В. Грачова визначають наступну: серед багатьох варіантів рішень, з яких правозастосовувач вміє обрати кожне, рівною мірою є законними і обґрунтованими [24]. На практиці це означає, що у кримінальному процесі існують випадки, коли суд може прийняти два або більше варіантів рішень з одного і того ж питання, кожне з яких є законним і обґрунтованим. Наприклад, коли судом обирається запобіжний захід. Відповідно до ч. 1 ст. 176 КПК України, запобіжними заходами є: особисте зобов'язання, особиста порука, застава, домашній арешт, тримання під вартою. Але, при наявності такого вибору, чи ці альтернативи є однаково законними? Чи можуть бути насправді рішення щодо обрання одного із варіантів запобіжних заходів однаково законними чи однаково обґрунтованими? Очевидно, що ні! В тому і полягає суть суддівського розсуду, щоб у конкретній ситуації, у конкретному кримінальному провадженні надати можливість суду обрати найкращий варіант рішення (з урахуванням особливостей та суті справи, наявної нормативної бази, правових позицій та судової практики тощо), а не єдино можливий.

В науковій літературі зустрічаються й інші визначення судового розгляду, які ми вважаємо доцільним навести у нашому дослідженні.

Елементом судової правозастосовної діяльності, яка полягає у обранні мотивованого, законного та обґрунтованого рішення, що вчиняється уповноваженим суб'єктом (суддею) з конкретної юридичної справи в межах, встановлених нормою права, називає судовий розсуд Л. Н. Берг [3].

Судовий розсуд В. Д. Подмосковний тлумачить, як надане судді законом повноваження свободи обрання одного із декількох закріплених у правовій нормі альтернативних, але у рівній мірі законних рішень у справі, що ґрунтуються на його переконанні [21].

Суддівський розсуд у кримінальному праві – це здійснюваний у процесуальній формі специфічний аспект правозастосовної діяльності, що передбачає надання судді (слідчому, прокурору, або особі, яка здійснює дізнання), у випадках, передбачених кримінально-правовими нормами, правомочностей щодо обрання рішення у межах, встановлених законом, у відповідності до своєї правосвідомості та волі законодавця виходячи із принципів права, конкретних обставин скоєння злочину, а також основ моралі, зазначає Ю. В. Грачова [10].

Український вчений В. С. Канцір, визначаючи поняття судового угляду (розсуду) у кримінальному правозастосуванні, сформулював це поняття – як дозволена кримінальним та кримінально-процесуальним законом інтелектуальну діяльність суду, змістом якої є проведення

оцінки кримінально-правових (й інших) явищ та здійснення вибору одного з декількох допустимих межами, відносно визначеної за змістом кримінально-правової та кримінально-процесуальної норми, варіантів правозастосовного рішення для забезпечення законності, справедливості, доцільності й ефективності кримінально-правового регулювання [14].

Суддівський (судовий) розсуд (дискреція) – це вихідний принцип здійснення правосуддя, що полягає у гарантуванні суб'єктові правозастосування (судді) правомочностей щодо обрання найбільш оптимального варіанту вирішення правового питання, відповідно до нормативно визначених меж, вихідних засад та цілей права, конкретних обставин справи, зауважує П. В. Куфтирєв [17].

Ключовими елементами поняття суддівського розсуду В. В. Польщикова визначає такі: застосування суддівського розсуду передбачено юридичними нормами; суддівський розсуд здійснюється в процесуальній формі; суддівський розсуд має бути мотивованим; ключовим елементом судового розсуду є категорія вибору варіанта вирішення того чи іншого правового питання; вибір обмежений загальними та спеціальними межами [22].

Проблематиці правозастосовального розсуду присвячено монографічне дослідження М. Б. Рісного [25], в якому цей правовий термін вчений визначив як передбачене юридичними нормами повноваження правозастосовального суб'єкта обирати один з декількох дозволених ними варіантів рішення щодо встановлення застосовуваної норми, з'ясування (тлумачення) її змісту, або визначення міри конкретизації суб'єктивних юридичних прав і обов'язків, яке реалізується у певній процесуальній формі з огляду на зміст цієї норми та конкретні обставини справи й інші юридично значимі факти з метою забезпечення законності, справедливості, доцільності та ефективності державно-правового регулювання. Тобто, М. Б. Рісний приєднався до доволі широкого кола науковців, які визначають парадигму розсуду, як повноваження судді (органу). Хоча при цьому у авторське визначення науковець включив цілу низку слушних ознак, на які раніше названі дослідники не звертали уваги.

Зауважуємо, що у вітчизняних українських авторитетних юридичних словниках чи академічних юридичних енциклопедіях ми не знайшли загальноприйнятого визначення поняття «судового розсуду». Тому варто навести ознаки цього поняття, висловлені вченими. Так, Д. С. Бакаєв до ознак, що характеризують розсуд як правове явище відносить: легальність (можливість суб'єктивного розсуду надано об'єктивним правом), інтелектуально-вольовий характер, правоздатність і дієздатність суб'єкта розсуду, цілеспрямованість розсуду (розсуд завжди спрямований на вибір варіантів поведінки, необхідних для досягнення конкретної мети) [1]. І. П. Булгакова до них відносить: наявність у суб'єкта певних владних повноважень, юридично забезпечену можливість вибору способів реалізації повноважень, облік прав і законних інтересів третіх осіб [7]. О. П. Донченко виділяє такі основні риси суддівського розсуду як: можливість вибору серед декількох варіантів, зумовленість відносно невизначеністю права, існування в певних межах, спрямованість на подолання розриву між абстрактними правовими нормами і конкретними суспільними відносинами, що забезпечує можливість ухвалення не лише законного, але й справедливого судового рішення [12].

Варто констатувати, що суддівський розсуд припускає свободу вибору судді з декількох альтернативних законних рішень. Результатом розсуду судді виступає його переконання в правильності та доцільності того чи іншого рішення, причому об'єктивною підставою переконання судді є надані в судовому розгляді докази.

Виходячи із усього вищенаведеного, пропонується наступне визначення суддівського розсуду у його найбільш широкому тлумаченні: суддівський (судовий) розсуд (дискреція) – це вихідний принцип здійснення правосуддя, який полягає у гарантуванні суб'єктові правозастосування (судді) правомочностей щодо обрання найбільш оптимального варіанту вирішення правового питання, відповідно до нормативно визначених меж, вихідних засад та цілей права, відповідно до закону, обставин справи, засад доцільності, справедливості, розумності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бакаєв Д. С. Зловживання правом як форма реалізації розсуду в праві / Д. С. Бакаєв // Публічне раво. - 2013. - № 2. - С. 295-300.
2. Барак Аарон. Судейское усмотрение / Аарон Барак – М.: НОРМА, 1999. – 376 с.
3. Берг Л. Н. Сравнительный анализ проблемы судебного усмотрения в правовых семьях общего и континентального права / Л. Н. Берг // Российский юридический журнал. – 2007. – № 4. – С. 124-130.

4. Бибило В. Н. Проблемы юриспруденции: избранные труды / В. Н. Бибило. – Минск: Право и экономика, 2010. – 470 с.
5. Бігун В.С. Філософія правосуддя: ідея та здійснення : монографія / В. С. Бігун. – К., 2011. – 303 с.
6. Большой экономический словарь. 24800 терминов / Под ред. А. Н. Азрилиян. – М.: Институт правовой экономики, 2002. – 1280 с.
7. Булгакова І. В. Судовий розсуд у господарському процесі / І. В. Булгакова // Вісник Академії адвокатури України. - 2005. - Вип. 3. - С. 44-49.
8. Великий енциклопедичний юридичний словник. А-Я / за ред. Ю. С. Шемшученка. — 3-е вид., переробл. і допов. — К. : Юридична думка, 2015. — 1234 с.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – С. 298.
10. Грачева Ю. В. Судейское усмотрение в реализации уголовно-правовых норм: проблемы законотворчества, теории и практики: Автореф. дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.08 [текст] / Ю. В. Грачева; Моск. гос. юрид. акад. – М., 2011. – 37 с.
11. Грошевий Ю. М. Проблеми підвищення ефективності застосування норм кримінально-процесуального права // Університетські наукові записки. – 2008. – № 3 (27). – 276-281 с.
12. Донченко О.П. Свобода суддівського розсуду: від Ерліха до сучасності/ О.П. Донченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Секція 11 Філософія права.- Вип. 6. Т. 2. – 2013. – С. 164-168
13. Закурін М. К. Дискреція – дія на власний розсуд. Поняття та прояв / М. К. Закурін // Вісник господарського судочинства. – 2009. – № 4. – С. 17–24.
14. Канцір В. С. Проблеми судового угляду при застосуванні законодавства України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08. [текст] / В. С. Канцір; Львів. Нац. Ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 1998. – 17 с.
15. Копоть В.О. Концептуальні основи правового реалізму : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.12 / В.О. Копоть. – К. , 2008. – 15 с.
16. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 9-10. — Ст. 88
17. Куфтирєв П. В. До питання становлення доктрини суддівського розсуду / П. В. Куфтирєв // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. - 2004. - № 1-2. - С. 400-407.
18. Матюшин Б.Т. Внутреннее убеждение судей и оценка доказательств / Б.Т. Матюшин // Вестник Московского университета. – сер. XI: Право. – № 3. - 1977. – С. 58-60.
19. Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України. В 2-х тт. Том 1 / За заг. ред. В.К. Матвійчука / Матвійчук В.К., Хар І.О., - К. : КНТ. – 2007. – 788 с.
20. Папкова О. А. Усмотрение суда [текст] / О. А. Папкова. – М.: Статут, 2005. – 413 с. – С. 84-86.
21. Подмосковский В. Д. Правовая основа судебного усмотрения по российскому законодательству (вопросы теории и практики): дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве» / В. Д. Подмосковский. – Волгоград, 2004. – 22 с.
22. Польщиков В. В. Деякі аспекти визначення суддівського розсуду в теорії права / В. В. Польщиков // Право. ua. - 2015. - № 2. - С. 12-16.
23. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
24. Рарог А. И., Ю. В. Грачёва Понятие, основание, признаки и значение судейского усмотрения в уголовном праве / А.И. Рарог, Ю.В. Грачёва // Государство и право, 2001. - № 11. – С. 94
25. Рісний М. Б. Правозастосувальний розсуд (загальнотеоретичні аспекти): Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / М.Б. Рісний ; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. — Л., 2006. — 16 с.
26. Шевчук С. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні. – К.: Реферат, 2007. – 640 с.
27. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К. : Укр. енцикл., 1998. – Т. 2: Д-Й. – 1999. – С. 195.
28. Davis K.C. Discretionary Justice: A Preliminary Inquiry / Davis K.C. – Greenwood Pub Group, 1976. – 322 p.

Уважаемые друзья !

Издательство предоставляет возможность публикации научных статей в следующих научных журналах:

International Journal of Innovative Technologies in Economy (IJITE)

<http://ijite.org/>

International Journal of Innovative Technologies in Social Science (IJITSS)

<http://ijitss.org/>

Сообщаем, что журнал включён в следующие наукометрические базы:

- *Google Scholar
- *OCLC WorldCat
- *Соционет
- *Bielefeld Academic Search Engine (BASE)
- *Registry of Open Access Repositories (ROAR)
- *Open Access Infrastructure for Research in Europe (OpenAIRE)
- *Research Papers in Economics (RePEc)
- *EBSCO A-to-Z
- *EBSCO Discovery Service и др. по протоколу OAI-PMH, а так же в базы данных Discovery Service и A-to-Z.

К примеру более 85% университетов США имеют доступ к базам EBSCO. 83.3% академических библиотек США считают EBSCO основным средством для поиска научной информации. Базы данных EBSCO признаны наилучшими в опросе академических и публичных библиотек США (по данным Library Journal).

Так же приглашаем Вас опубликовать статью, на русском, украинском, английском языке.

International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE”

№ 7(23), Vol.4, July 2017

MULTIDISCIPLINARY SCIENTIFIC EDITION

Indexed by:

**Proceedings of
the III International Scientific and Practical Conference
"Topical researches of the World Science"
(June 28, 2017, Dubai, UAE)**

Passed for printing 01.07.2017. Appearance 05.07.2017.

Typeface Times New Roman.

Circulation 300 copies.

Publishing office ROSTranse Trade F Z C company - Ajman - United Arab Emirates 2017.